

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дор. Америка СІМ ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 4-0237 Тел. J. H. Connors: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ СПІР З НАГОДИ ВІДСТАВКИ МЕК АРТУРА

Республіканці у Конгресі зажадали виявлення документів, які уряд має в своїй посіданні в справі подій на Корей в Далекому Сході заки ще ген. Доллес МекАртур дістав звільнення зі становища верховного командувача військ Об'єднаних Націй. Демократи за-
пропонували, щоб генерал закінчив свою поїздку до різних міст і щоб швидко після того почати повне слідство в сенаті над обставинами, які довели до його відставки. Дискусія над цією справою загострилася від промови ген. МекАртура, виголошеної в Конгресі у четвер 19 квітня, в якій він вийшов з деякими твердженнями, які до того часу не були звісні загально.

У п'ятницю 20 квітня Антоні Левієро, вашигтонський кореспондент щоденника Нью Йорк Таймс, на підставі перегляду документів, до яких він мав доступ, оприлюднив зміст конференції президента Гері С. Трумана з ген. Доллесом Мек Артуром, яка відбулася на острові Вейк, на Тихоокеанській шість місяців тому. З документів виходить, що генерал заповнив президента про швидку перемогу в Корей і про можливість висилки однієї дивізії американської армії з Корей до Європи по Новому Році. Генерал був тоді тої думки, що червоні китайці не підуть до війни по боці жервоних корейців. На розмові з президентом дійшло до повного розуміння щодо стратегічних і політичних планів на Далекому Сході і швидко після прибуття на комуністичного Китаю до війни прийшло до непорозуміння між верховними командувачем і урядом, які довели до звільнення генерала з його відповідального становища. Прогнози тих обставин мали б бути предметом допитів у Конгресі.

ПРАВО ГРОМАДЯНСТВА ДЛЯ ЧЛЕНІВ ТОТАЛІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашингтон. — Іміграційна й Натуралізаційна Служба вирішила, що багато членів тоталітарних організацій можуть дістати право громадянства, якщо докажуть, що вони були записані проти їхньої волі. Федеральний Дистриктовий Суд призначив громадянство одній жінці, яка була записана до такої організації, заки вона дійшла до 16 року життя. Проти-підписний Акт МекКаррана з 1950 року виключив від іміграції таких людей, які колись належали до тоталітарних організацій. Тому, що недавно ухвалена поправка до того закону дозволяє на в'їзд таким особам, які колись були примусовими членами організацій в тоталітарних країнах, то відповідно до того треба було змінити і постанову про право громадянства для них.

ВИДАТКИ НА ПЕНСІІ З ГРОМАДСЬКОЇ ВІЙНИ

Вашингтон. — Громадянська Війна, яка закінчилася 86 років тому, ще тепер коштує американським податковцям шість мільярдів доларів річно, хоч досі уряд виплатив на них \$7,699,564,734, або кругло вісім мільярдів доларів. Однак видатки на пенсії для ветеранів Громадянської Війни будуть зникати малими, якщо зівставити їх побіч видатків на пенсії для ветеранів обох світових воєн. Же дотепершні видатки на ветеранів другої світової війни дійшли до \$5,317,147,439 і вносять \$1,150,000,000 річно. До 30 червня 1950 р. видав федеральний скарб на пенсії для ветеранів першої світової війни більше ніж вносили досі видатки на пенсії з Громадянської війни. З тої війни осталося живих ще сім ветеранів, але живе ще 9,500 вдів і 1,331 сиріт, які побирають пенсії за померлих воїнів.

ЗАСАДИ ДЛЯ ВІДКЛАДЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ СТУДЕНТАМ

Вашингтон. — Побоювання Служба оприлюднює вимоги, на підставі яких студенти університетів можуть дістати відложення військової служби. Без уваги на їх тепершній стан у школі вони повинні зголоситися до іспиту придатності („aptitud test“) у місцеві поборові бюри, якщо вони мають приписаний вік до військової браки. Директор поборової служби, ген. Луїс Герші, оприлюднив кризу радіо, що багато студентів отягаються зі зголошенням до іспитів у переконавши, що вони його не перейдуть. Це помилкове розуміння, бо студенти повинні вказати при іспитах свою придатність до військової служби і тому мають зголошуватися негайно до своїх поборових бюр.

ГАЗЕТНІ ВИДАВЦІ СТВЕДЖУЮТЬ РОЗКВІТ БІЗНЕСУ

Нью Йорк. Дванадцять сотень видавців і ексекутивних урядовців провідних газет Злучених Держав, з'їхалися на Газетарський Тиждень, який буде проведений в готелю Валдорф Асторія. Тиждень об'єме річні зібрання пресових агентств Ассошієтед Пресс, Юнайтед Пресс, Інтернешенел Нюс Сервіс і Американ Ньюспейпер Ассошієшен. Головними промовцями на таких зібраннях намічені: Луїс В. Доллес, давнійший амбасадор до Великобританії, Чарлс Вилсон, директор мобілізації оборони й багато інших. Заки ще почалися формальні наради, поодинокі видавці в розмовах з репортерами стверджують, що по цілій країні замітний зріст бізнесу. Видаєць щоденника Шікаго Трібюн, Роберт Р. МекКормік, каже, що бізнес є добрий тепер, а в Шікаго завжди був добрий. Навіть „мала депресія“ не дуже прибила людей. Видавці повинні бути вдячені, бо циркуляція газет росте.

В АМЕРИЦІ

● Не може дорівняти демократія повенелій Нарід в Росії. Це доводив науковий редактор щоденника „Нью Йорк Таймс“ Вільям Л. Доренс, у своїй лекції „Наука й політика“ на зібранні учителів у Таймс Голд.
● Пол Робесон, негрський співак, оборонець комунізму, зголосився у федеральному суді в Вашингтоні процес проти департаменту стейту за те, що відмовив йому патенту на в'їзд до Європи. Суд відкинув жалобу, кажучи, що уряд має право вирішувати такі справи.
● Прикладний морфуну на поштиних кораблях Місури, коли він причалив до Лос Анджелес після повертуту з новонайденого корабель. Вартість контрабанди, оцінюють на \$125,000. Її привіз з Японії фаришест цього корабля.

ВІСТУПОМ В ТАВН ГОЛ ХОР „ВАТРА“ ВИГРАВДАВ СВОЮ СЛАВУ

Нью Йорк, 23 березня. — Український чоловічий хор „Ватра“ та його диригент д-р Лев Туркєвич свою славу одного з найкращих українських хорів після незабутнього Кошиця. Хор виступив у складі 25 співаків і з них диригент добув, здається все, що можна добути під голосовим і технічним оглядами. В програмі концерту було 18 пісень — композиції Гайворонського, Кошиця, Колесни, Купчинського, Гнатюшина, Демущького, Леонтовича, Артемівського, Лисенка, Нещинського та дві народні пісні. Більшість пісень відомі з попередніх виконавань, деякі навіть дуже популярні, але у виконанні хору „Ватра“ та в інтерпретації його диригента, проф. Лева Туркєвича, це були оригінальні пісні з підкресленою новою їх красою, з прекрасними піаніссімами і фортеціссімами, великою зіспіваністю хору та його ідеальною реакцією на кожний рух диригента. Хор „Ватра“ співав так, як собі його диригент бажав, а про диригента можна б тільки зберегти єдність теперішніх або „бодай“ передвоєнних територій СРСР після повалення більшовизму. Н.І.Таймс розглядає в цій статті теперішню і потенційну можливість підсоветських вигнанців, признаючи їм майже рідшальну важливість в теперішньому світовому конфлікті. Але передумовою тої важливості він вважає їх спільний проти-більшовицький фронт та їхню єдність. Н.І.Таймс вважає, що не зважаючи на розбіжності і конфлікти, ці групи все ж таки можуть дійти до відповідного порозуміння та співпраці на базі мінімальної програми, спрямованої для всіх.

ВНУТРІШНЯ КРИЗА ЛЕЙБУРИСТСЬКОГО УРЯДУ В АНГЛІІ

Лондон, 23 квітня. — В британському лейбуристському уряді почалася загрозлива внутрішня криза, як міністер праці Ейнерін Беван зрештував зі свого міністерського посту, протестуючи в той спосіб проти урядового проєкту бюджету, в якому видатки на оборону поставлено на перше місце перед видатками на соціальні потреби. Беван належить до лівого лейбуристського крила, яке об'єднує членів премієра Атлі та його уряд в „зради соціалізму“. Беван зголосив свою резігнацію премієрові Атлі, що лікується в одному з лондонських шпиталів. Негайно після того премієра віддав другий міністер, предсідник Торговельної Ради Геролд Вилсон, і заповідася теж його резігнацію. Оба згадані міністри заступають думку около 20 лейбуристських депутатів в Палаті Громад, які не погоджуються з політикою уряду. Резігнація цих двох міністрів та можливість резігнації ще кількох підсекретарів не загрожують безпосереднім упадком уряду та його становищу в парламенті, бо там в справах бюджету піддержку його ще поважна кількість консервативних і ліберальних послів, проте це становить таку загрозу на далішу мету, голвно на випадок, якщо б ця внутрішня криза задумала використати консервативна опозиція. Резігнація міністра Бевана викликала тепер без сумніву публічну дискусію в справі існуючих в Англії вже від деякого часу розбіжностей думок щодо англійської участі і становища в загально-західній оборонній підготовці.

Вашингтон, 22 квітня. — Місця „Лейбор Рівю“, видаваний Бюром Робітничої Статистики, подає вісті з найновіших обмежень свободи робітників в Советському Союзі. Про це пише д-р Володимир Гісовскі, спеціаліст в законордонному законодавстві при Конгресовій Бібліотеці, згадуючи про право наставника у фабриці заборонити робітнику без суду на двадцять днів тюрми, якщо робітник виявить спротив проти переходу на працю з одного підприємства до другого. Проти такої карі нема ніякого відклику.

СОВЕТИ ЗАТІСНЮЮТЬ ДАЛЬШЕ ПУТА НАД РОБІТНИКАМИ

Від часу скасування приватної власності в Советі, каже автор статті, робітників цілком втратили волю при виборі праці. Навіть діти, у віці 12 років, можуть бути притягнені до роботи у фабриці або в промисловій школі при фабриці. Така школа накладає військову дисципліну. Автор згадує про поступове обмеження свободи робітничої свободи в Росії від 1939 р., коли то введено правило, що за спізнання до праці, або задовгу обідню перестіжку, поза 20 минут, можна робітника звільнити від праці, після чого йому важко дістатися на роботу дєнебудь. Коли робітник залишить працю без дозволу, він може дістати кару тюрми від двох до чотирьох місяців, а при оборонній продукції кара доходить до вісім років за таку поведінку. Спеціальною строгістю відзначаються постанови про відповідальність робітника за шкоду підчас праці. Йому стягають з його робітничого заробітку відповідно до ступня відповідальності за шкоду.

ДОЛЛЕС ЗАПЕВНЯЄ ЯПОНЦІВ, ЩО АМЕРИКА НЕ ЗАЛИШИТЬ АЗІІ

Токіо, 23 квітня. — Джан Фостер Доллес, спеціальний висланник президента Трумана в справі підготовки мирового договору з Японією, запевняв вчора японський та інші азійські народи, що Злучені Держави не залишать Азії напризволяще комуністам, але рішєні всіми своїми силами протиставитися червоній агресії в тій частині світу. Доллес сказав цю заяву під час промови перед Японським Товариством Об'єднаних Націй. Попереднього дня Доллес відбув майже одногодинну розмову з японським імператором Гіроїті в його імперіальному палаці. Подробиць перебігу і вислідів розмови з імператором не подано. Доллес заявив, що рішучість щодо оборони Азії Злучених Держави виявили своїм дотеперішнім становищем, теперішньою розбудовою своїх оборонних сил в тій частині світу та заходами для майбутньої організації багатобічної безпеки, натакаючи цим на заяву президента Трумана відносно організації оборонного Тихоокеанського союзу. Доллес ствердив наявність загрози нової світової війни, але рівночасно висловив свій особистий сумнів щодо можливостей, щоб на неї могли поважитися советські володарі вже тепер.

АВТОРИТЕТНИЙ ВІДГОМІН УКРАЇНСЬКИХ САМОСТІЙНИЦЬКИХ ЗМАГАНЬ

Нью Йорк, 23 квітня. Українське політичне становище щодо майбутності Советського Союзу, іменно, що тільки встановлення на його руйнах суверенних національних держав на етнографічних територіях поодиноких народів може раз за завжди припинити російський агресивний імперіалізм, найшло в останньому свій авторитетний відгомін теж на сторінках Нью Йорк Таймсу. В редакційній статті цього щоденника у виданні за неділю, 22-го квітня, стверджується недвозначно, що „українці є в гострому конфлікті“ з усіма тими російськими екзальтними групами, які бажали б

5 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ ВБІТІ ЧЕРВОНИМИ НА ФІЛІПІНАХ

Маніла, 23 квітня. — Минулої суботи біля міста Санта Роза, 65 миль від цієї філіппинської столиці, 5 американських летунів, що в товаристві жінок бунтівників і були вбиті. В засідці, згідно зі здогадами та зізнаннями тих, що залишилися при житті, взяло участь около 70 більшовиків. Філіппинська поліція і військо в танках і панцерних автах почали погоню за збланиками. На місце випадку вїхав філіппинський секретар оборони. Головна квартира станціонованих на Філіппінах частин американської авіації не проголосила імен вбитих.

ПОЧАВСЯ СПОДІВАНИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ В КОРЕІ

КОМУНІСТИ ПЕРЕНІШЛИ ДО ПРОТИНАСТУПУ НА ЗАХІДНОМУ І ЦЕНТРАЛЬНОМУ СЕКТОРАХ; — АЛІАНТСЬКІ ЛІНІ ЗАХИТАНІ ПІД ПЕРШИМИ УДАРАМИ. — ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ЗАПЕКИ БОІ.

СПОДІВАНИЙ ВЕСНЯНИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ в Корей почався недого після того, як ген. Метью Ріджвей (зліва) перебрав після звільнення ген. МекАртура, голвне командування на Далекому Сході, а ген. Джеймс А. Ван Фліт прийшов на місце ген. Ріджвея як голвний командант Восьмої Армії на фронті в Корей.

АЛІАНТСЬКИЙ КОМАНДАНТ В КОРЕІ ЗАПОВІВ „ТРЕТЮ РУНДУ СОВЕТСЬКОЇ АГРЕСІІ“

Корей, 23 квітня. — Безпосередньо перед тим, як комуністичні війська в Корей припинили дальший відступ та перейшли до сподіваного весняного наступу, аліантський голвний командант на фронті, ген. Джеймс А. Ван Фліт, реасумував свій досвід військ для після перебрання командування в Корей, заповів безпосередність „третьої рунди советських нових „добровольців“, побіч комуністичних та північно-корейських військ. Вся відповідальність за підготовку нового наступу ген. Ван Фліт приписує росіянам. Він не означив точніше нових „добровольців“, що мали б взяти участь в тоді ще тільки сподіваних і тепер вже початих боях, але загально вважається, що він мав на думці цим разом вже такі з'єднання советської авіації, що мали б піддержувати новий наступ червоних. Три „рунди советської агресії в Корей“ ген. Ван Фліт вивиняє, що першою з них було советське використання північних корейців для започаткування агресії, друга рунда — вмишання в ту чисто советську агресивну війну комуністичних „добровольців“, і третя рунда — сподіваний новий „доброволец“ в наступі, який тількищо почався. Ген. Ван Фліт переконаний, що аліантські сили спроможні успішно протиставитися й цій „третьої рунди“ советської агресії.

Токіо, 23 квітня. — Після довгого відступу, що почався під ударами аліантського „обмеженого наступу“ та у висліді якого під аліантського контролю опинилася ціла Південна Корей і фронт пересунувся кільканадцять миль на північ від 38-мої паралелі, величезні комуністичні і північно-корейські армії перейшли вчора до сподіваного весняного наступу на широкому фронті в західній і центральній Корей. Наступаючи з північного заходу, червоні перейшли ріку Імджін на 15-мильовому фронті. Під першими ударами ворожого наступу, що почався після сильної артилерійської підготовки, один сектор аліантського фронту був захитався, але вже сьогодні над раном він знову був привернений до рівноваги. Ворожий пролом, згідно з останнім повідомленням аліантської голвної квартири, був наступив на центральному секторі фронту на північний захід від греблі Гвачон. Ворожий наступ почався вчора, як після сильного артилерійського вогню аліантські лінії були заатаковані масами червоних військ. Фронтова розвідка вважає, що це почався власне великий весняний наступ, що його аліанти сподівалися вже від довшого часу. Рівночасно з цими першими ознаками нового розвитку на фронті, аліантська повітряна розвідка — ствердила, що теж в безпосередньому ворожому заплілі почався рух масового перекидання на фронт військових резерв та зброї і амуніції. Вои на фронті продовжувалися протягом цілої ночі й аліантські літаки сильними ракетами освітлювали фронтую лінію, домагаючи в той спосіб сухопутним військам встановлювати напрямки і сили наступаючих ворожих маб. Легкі й важкі бомбардувальники безупинно допомагали сухопутним військам, заснаючи градом бомб ворожі лінії. На поодиноких секторах фронту аліанти почали стратегічний відступ, але голвно з метою, щоб вирівняти свою босву лінію. Командант Восьмої Армії, ген. Джеймс Ван Фліт, заявив, що командуванн ним аліантські сили на фронті готові до зустрічі всього, на що ворог може спромогтися. Уже в перших атаках на поодиноких секторах фронту приходило до рукопашних боїв і аліантські війська аж ніяк не були заскочені ворожою акцією, навпаки, вони її сподівалися. Над Північною Кореею вчора відбулася чергова повітряна битва, як 36 советських літаків намагалися заступити дорогу аліантським бомбардувальникам і були змушені до бою аліантськими босвини літаками. Чотири ворожі літаки були збиті і чотири важко пошкоджені. Всі аліантські літаки повернулися на свої бази. В офіційному ворожому звісті.

ЗМІНА СОВЕТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 23 квітня. — Західні спостерігачі в цій одинокій демократичній базі за залізною заслоною стверджують наглу і підозрілу зміну в советській політиці в Східній Німеччині. Від деякого часу Совети цілком залишили дотеперішні змагання до „воз'єднання“ Німеччини, що було голвним козиром в проті-західній пропаганді, натомість почали ще більше затиснувати свою контролю та приписувати остаточне завершення советизації східної частини Німеччини. Натрапляючи на спонтанний спротив німецького населення, советські володарі користуються тепер в своїй політиці двома голвними факторами: терором проти загалу німців та інтензивною акцією для опанування молоді, який легко переставитися з недавнього гітлерівського тоталітаризму на теперішній червоний. При цьому, вони теж не занедбують своїх впливів на західно-німецьку політику, посилюючи там голвно акцію своєї п'ятої колонії. Теж ці зміни в советській політиці в Східній Німеччині вносяться кінцевою стадією воєнної підготовки.

В СВІТІ

● Комуністичний уряд погодився звільнити з ув'язнення за судженого на 15 років за „шпигунство“ американського громадянина Роберта Вогелера та дозволити його в'їзд з Мадридчини. Рішення проголошено після переговорів між Вогелером та американськими дипломатами, що Вогелер буде звільнений в порядку „амніції“ в'язнів. Подробиці цієї справи ще держаться в строгій таємниці.
● Великі втрати понесли червоні партизани впродовж останнього тижня в Індокітаю, як французьке командування почало загально „очищувальну акцію“.
● Відомий німецький маршал фон Манштайн, який все ще перебуває в британському ув'язненні, висловив в одному інтерв'ю рішуче в користь участі Німеччини в західній оборонній підготовці проти советської загрози.
● Перших 1,500 американських воїнів з корейського фронту, місця яких зайняли свіжі відділи в ротацийному порядку, відчалили вчора з Японії до Злучених держав.

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:			
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою):			
Monday's issue (The Ukrainian Weekly, English language supplement):		One year	\$3.00
		Six months	\$2.00

Копія змінна адреса коштує 10 центів. За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Зловіще прискіплення

Росія прискіпшила на півтора року виріб атомової зброї. На стільки часу прискіпшили Західні країни з готовістю до есентуальної третьої світової війни. Це виявилось під час процесу у федеральних судах в Нью Йорку проти атомових шпигунів та який закінчився 5 квітня смертним присудом для двох, 30-річною тюрмою для третього а 15 річною для четвертого.

Федеральне Слідче Бюро („Еф Бі Ай“), яке призбрало потрібні докази проти обвинувачених, не виявило усіх подробиць, як дійшло до викриття найбільшого злочину проти людства. Багато виявила конгресова Комісія Атомової Енергії, оприлюднюючи 7 квітня друкований звіт на 196 сторінок, в якому назвали по імені головні особи, які допомогли Совстам у їхніх підступних способах для видобуття жакливної тайни. Решту довідного матеріалу використали журналісти, які займалися факховими справами і на основі опих розкриття передача Росії атомової тайни представляється так:

Клаве Еміль Фукс, британський громадянин, що походить з Німеччини, 41 річний науковець-фізик, втік від гітлерівського переслідування, прихав під охороною і заповукою англійського уряду в червні 1944 р. як знавця атомових справ до Злучених Держав, щоб допомогти при виробі атомової бомби. Він вже тоді був на службі Росії і мав точні інструкції, як увійти в контакт з шпигунською шайкою в Америці, де, в порозумінні з Канадою й Англією почалася підготовка до виробу бомби в 1943 р.

Тиждень після свого приїзду в Нью Йорку Фукс стрів у темній вулиці, в місцевості Вудсайд під Нью Йорком, Гері Голда, американського 40-річного громадянина, народженого в Швайцарії. Його батьки походили з Росії. Голд працював опісля як біохімік у Філадельфії. Фукс обіцяв передати Голду інформацію про „зафоровання ядрового розколювання для виробу вибухової зброї“, бо мав такий наказ. Тиждень пізніше Голд зустрівся з невідомим собі „Джаканом“ на одній вулиці, в дільниці Мангаттен в Нью Йорку, щоб обмінятися газетами. Між газетами знаходився написаний звіт з розмови Голда з Фуксом. Пізніше виявилось, що цим „Джаканом“ був Анатоль Яковлев, який був совєтським консулом у Нью Йорку в рр. 1941-1946. Він утік з Америки заки департамент справедливості міг поставити його під суд разом з іншими шпигами в Нью Йорку.

При другій зустрічі при Централ Парк Вест, у Нью Йорку, Фукс („Джакан“) сказав Голдові, що він працює в лабораторії при Чорч Стріт над британсько-американським проектом для виробу атомової бомби. Голд опісля передав Яковлеву новий звіт з розмови з Фуксом і так Росія довідалася про „Мангаттен Проект“, під іменем якого йшли приготування до виробу першої атомової бомби.

Дальші „контакти“ передала Голдові звісна з процесу проти Алджера Гісса Еліза-

Микола Очерет

НЕЧЕСНА ГРА

„От молодець“ — каже американець, щоб висловити найвищу похвалу людині і гарантувати повне свос до нього довіря. Коли ж він хоче висловити зневагу до людини чи громади, він каже: „нечесна гра“. Часто американець не зразу розгадає нечесність у грі і на тому терпить, але коли своєю думку він висловив отими двома словами, то будьте певні, що для цього з ґрунтовні підстави. Саме ці два слова згадуємо, коли спостерігаємо дії „визначних“ російських політиків. Нам пригадується, як це в Німеччині в російському часі солісні групи солідаристів ми читали, що „російський народ відчувши смертельну для себе загрозу від німецьких нацистів, тимчасово примирився зі своїми деспотами і розторожив чужоземного напасника. Коли ж напасник зник, нарід знову почав формувати боротьбу проти своїх деспотів і створив армію російського антикомунізму, що зараз відома під назвою УПА. Всім російським миром це розглядається як початок „великої, російської“ акції про яку мріяли, яку чекали, яку вимагали всі російські люди“. Цю думку підписав Керенський і в одному американському магазині (здається „Лук“), він доводив, що „російський народ“ бореться проти комунізму. Ми знаємо, що з більшовиками воювала УПА — Українська Повстанська Армія, а не якась РОА — російська освободительна армія? Була ж при німцях створена РОА для поборювання партизанських загонів народів пригноблених Гітлером, що вона і збила у запілля, але як вона зустрілась віч-на-віч з червоною армією, то розлетілась як мильна булька, бо „русский никогда не будет воевать против руссакава“. І знову: якби у Совстах діяла „армія російського антикомунізму“, то чому вона опинилась саме на українській території, а не розташувалась десь у Муранських лісах чи Жигульовських горах? А коли „русский никогда не будет воевать против руссакава“, то чого росіяни у спілці з поляками й чехами нищили саме УПА? Нам ще тоді була видна нечесна гра російської еміграції, але ми мовчали, бо знали, що Захід був захоплений своїм „союзником“ і забув про члена своєї спільноти — Україну. Нам це не було дивно, бо ж чи не забудеш найдалше висушений на Схід форпост Заходу, коли він актріста років був „покорюв великим союзником“. Ми мовчали, бо знали, що світ мусить заговорити про нас, — ми ж бо весь час боремось за свободу. Одним з перших заговорив про нас хоробрий, чесний фінський народ. Тож він устами свого

поета Сіно Лейна слав нам привіт: „Чолом Україно! — тй сіль серед націй! „Тобі — нести прапор, — нам вибрати путь. „З тобою Фінляндія в штурмі, в атаці „Литва, Вілорусь і Естонія йдуть!“ (Переклад з фінської мови В. Кентержинський.)

Слідом за Фінляндією озвалось інші одвічні приятелі: Вілорусь, Литва, Естонія, словаки, Заговорив Кавказ, заговорили хорвати, тюрки, болгарі, румуни і всі хто попав за залізну заслану. Заговорили наші старі вороги, а тепер щирі приятелі — тюрки. Лише бракувало голосу народу, що разом з нами переносив найтяжчі роки, але якого сини завдавали нам часто дошкульних ударів. Бракувало голосу жидів...

І ось цей нарід парадоксальних крайностей нарастив заговорив. Тож в жидівському щоденнику „Форверст“ за 20 березня в статті Р. А. Абрамовича читаємо: „На самому початку я обов'язаний заявити, що в самій Росії нажалі нема ніяких нелегальних чи там підпольних організацій, які могли б вести активну протисталінську пропаганду серед населення... і далі: „два роки тому в журналі „Лук“ появилася стаття емігранта, якогось Волдирева, який розказував чуда про свою революційну організацію в Росії за незаметну суму сто мільйонів доларів. Кожному російському емігрантові відомо, що всі ці сензації справжніми вимудка. Одначе це йому не пошкодило дістати становище професора каледжу і добитись доступу до високих кіл у Вашингтоні“. Чиста робота! Навіть зумів „добитись доступу до високих кіл у Вашингтоні“. А ось ще й такий випадок: в „Рідерс Дайджест“ за березень („Ді Грейт Органайзід Фемін“) дослівно читаємо: „Сталін був рішенням все ж таки колективізувати російське сільське господарство. Виконуючи це, він кинув російську (?!) націю в роках 1929-1933 в найбільш жахливі зрушення в історії...“ і далі: „врешті Сталін застосував організований голод, щоб розбити опротив селян. Цей голод був одним із найбільш прихованих масових жорстокостей модерного часу“. Ми самі в той час їздили до Москви і бачили там повні крамничі хліба, вирваного з рота українських селян. Цей голод був одним з найбільш прихованих масових жорстокостей модерного часу“. Ми самі в той час їздили до Москви і бачили там повні крамничі хліба, вирваного з рота українських селян. Ви-везти ж з Росії до України нам не пощастило й грама, бо „заградительные отряды“ вивертали навіть кишені, щоб забрати останні крихти хліба, коли ми йшли з Москви до Києва. То ж саме в той час Сталін казав: „Життя стало краще, життя стало веселіше!“ І він мав цілковиту рацію, бо це говорив він не в Києві, а в Москві.

„Фундація Рокефелера уділила російському (так і написано!) інституту школи інтернаціональних справ при У-

як він у суді свідчив проти Розенберґів. Голд був засуджений перед тим на 30 років тюрми.

Окремо покарано шайку шпигів, яка працювала для цілі самої справи в Канаді й Англії. Шпигів покарано, але шкода не направлена і тому світ стоїть під загрозою страшних наслідків згаданого атомового шпигунства.

ніверситеті Колумбія 420,000 доларів“.

Тож саме тут виникає мимоволі питання: чому росіяни з таким успіхом ведуть нечесну гру? Тепер уже кожен американець знає, що для росіян „лучше Сталин, чем разчлененная Россия“, а от же щастить! Щоб причина була ясна, хочемо навести тут слова відомого французького філософа і історика, професора славного Коллеж де Франс Етієна Жильсона, що він написав в листі до редакції „Ле Монд“ в Парижі, а 22 лютого там цей лист був видрукуваний. В ньому він пише: „...подлугавши цілі політики Атлантичного Союзу, зробили похибки у виборі засобів. Сказавши: комунізм це Москва, вони кинули всіх комуністів в обійми російського воєнного табору. Лейк Сокекс може похвалитись, що така операція йому вже вдалась, в Китаї і наслідки цієї операції вже коштують самій Америці, більше 50,000 людей, а всім учасникам около 300 тисяч довічних вояків у Корей. Коли своєю безплатною політикою вони гуртували коло Москви табір злочинів з дев'яносто мільйонів комуністів, то тим самим вони працюють для національного і політичного поневолення світу всевітнім триумфом комунізму, що з навіть не марксизмом, але звичайним інструментом московського імперіалізму...“ і далі: „...політика англійського союзу може мати тільки одну мету: згуртувати всі народи, навіть комуністичні, і всіх комуністів усіх народів доволка єдиної справи, яка направду для них усіх єдина: розгром всевітнього імперіалізму Москви“. То ж може тепер стане ясно, чому росіяни так успішно ведуть свою нечесну гру: вони свідомо хочуть замаскувати дійсного ворога — російський імперіалізм. Вони всіма силами допомагають російському народові „покорять под ноzi всякого врага і супостата“ аби потім і крокую „покорюючих“ забезпечити безжурне життя свого народу. Та американський народ вже починає розкривати дійсний стан цієї гри. Устами свого чільного політика Гаролда Стассена, який 14 березня робив доповідь на річному Форумі Булетіну, він сказав, що Злучені Держави Америки й інші вільні народи повинні працювати для здобуття суверенності України, балтійський держав, балканських народів, як теж і Туркестану. Єсі ці народи прагнуть волі і незалежності і завданнями вільного світу є допомогти їм у здобутті державної суверенності. „Якщо щирою і справжньою метою американської закордонної політики є допомога у вдерванні свободи і добробуту людей і народів, тоді дев'ять на десять із народів по цей і по той бік залізної засланні підє разом і з нами. Якщо ж метою американської політики є тільки абсолютна військова безпека нашої країни і збільшення багатства Америки, то тоді більшість народів світу відіде від нас, а то й стане проти нас і ми втрачимо і безпеку і свій добробут“. Американський народ, цей практичний, реалістичний, ще не сказав своєї остаточної думки, але ми віримо, що швидко вже прийде той час, коли він матиме ґрунтовні підстави сказати російському імперіалізові: „Геть з нечесною грою!“

ДРАМА В КОНГРЕСІ

В анналах Конгресу Злучених Держав займає цілком певно окреме й одно з перших місць ця небувала подія, коли то в дні 19 квітня 1951 року виправдувався перед тим найвищим народним збором „старий вояк, що хотів сповнити свій обов'язок так, як Бог дав мені силу його розумити“ і через те — по 52 роках славної служби, попав у конфлікт зі своєю владою, з найвищим командирем і президентом держави, бо цей мав інакші погляди від нього на боротьбу з найбільшим ворогом Америки і людства. Не даром не тільки жінки, але й старі політики, обливались зі зворушення слізами, — слухаючи того, що могло викликати вранення останнього акту особистої трагедії людини, а що по правді було чимсь куди більшим, бо відносилось до найважливішої сучасної проблеми в світі: боротьби з комуністичним варварством та його страшною загрозою для свободи й християнської цивілізації в цілому світі.

Навіть найзавзятіші противники військової та дипломатичної стратегії ген. МекАртура признають, що він повів себе в Конгресі Злучених Держав достойно й заслужив знову на ті симпатії, з якими відноситься до нього весь американський нарід, як до свого героїського сина і великого американця. Не порушуючи авторитету президента держави, ген. МекАртур назвав політику теперішньої адміністрації у відношенні до комуністичної агресії в світі, зокрема в Азії „сліпою“ і „дефіцитною“, яка не ставиться до глобальної комуністичної загрози однаково сильно й рішучо, як в Європі, так і в Азії. Своєю воєнну тактику в Азії, піддержував ген. МекАртур твердженням, що вона знайшла одобрення у найвищих військових колах, включно з тими, що працюють у Вашингтоні і с в проводі об'єднаних штабів. Оборона Пацифіку, Формози і уможливлення Чинг Кай-ші продовжувати з цього острова воєнні операції на китайським суходолі, а далі економічна блокада червоного Китаю чи бомбардування Манджурії, про що згадував Мек Артур теж в Конгресі, є назагал речі відомі. Але МекАртур представив їх у такий реалістичний спосіб, що треба надіятись, що щойно тепер прийде в Конгресі до нового, основного розгляду цілої американської військової стратегії, як теж і до перевірки цілої закордонної політики Злучених Держав.

По промові ген. МекАртура стало для всіх очевидним, що як у Конгресі, так і всоди думки поділені щодо тактики в Корей, якою можна б там довести до якнайскорішого закінчення війни. Якщо ж ця війна буде продовжуватись, а на таке заноситься, то політика „сліпоти, яка не рахується з дійсністю“, понесе цілковиту поразку ще цього року. Інакше треба буде ждати ще на нові комуністичні агресії, заки демократичний світ прийде до переконання, що всякі уступки і всяке угодовство з його боку це тільки захоата для Кремля до дальших наступів. Московський большевизм та імперіалізм можна тільки перемогти, але ніколи разом з ним у мирі і ладі жити. Ген. МекАртур доказував це на прикладі Азії, головно на імперіалізмі червоного Китаю. Для нього війна з комунізмом це тотальна і глобальна війна, яка не дасть себе обмежити до Корей, чи будь-якого іншого терену. В ній можна тільки перемогти, або загинути. Угоди тут до нічого не доведуть.

В драмі, яка розігралась в дні 19 квітня в Конгресі Злучених Держав, виступав ген. МекАртур у ролі головного актора і героя. На ділі це драма цілого свободолобного світу, який шукає рятунку перед наступаючим варварством, що несе йому неминучу і цілковиту загрозу. Про цю драму доведеться американському народові ще довго говорити і над нею думати.

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

— Настрій у бригадира вбичий, — подумав я. — Або Іван Кузьмич сердиться на самого себе, що пішов до мене і під чаркою провазивався, або з помилія болить голова, а може одне і друге разом.

Біля кілти, як і завжди, шахтарі, вишкучавались шпуром, чекали своєї черги. Линава від швидкого бігу, здавалось, нікуди не подавалась, лише тремтіла, мов туго натянута струна, як до неї диткується пальцем. Та ось уже видно, що линава в'ється вгору, б'ється все повільніше, з темного залізного короба визирають, мов примари, чорні людські обличчя, блищать очі, сяють близькою зуби. Друга зміна виходить з кілти стомленою ходою, а ми займаємо її місце.

— А Колі Брашка нема...

Стовбуровий тримається рукою за двері, нагтовувався захряснути їх, до короба втискується останні з приспаною кількості.

— Аж бачу — б'ється Коля, зарум'янений, задиханий і з всього розгону всакує в кілть.

— Де ти волючівся, хлопче? — спитав я його, почувуючи, що в моїх грудях розливається тепла радість.

— А це хто? — підніс він догорі лямпу. — Дядько Григорій? О, дядьку! Трохи не заплізнився — засидів в клубі. Приїхав до нас інструктор культвідділу, на прізвисьце — Помилуко. Головата людина! На весьому розуміється. Особливо ж на музиці і співак. Він навіть колись диригентом був. Зацікавився він моїми піснями. Співав я йому вірші Безпо-

дного. Так, знаєте, трохи не заплакав він...

— А в вуху не заїхав? — спитав Євсхов.

— Защо? — відповів хтось інший.

— Щоб не скавчав.

Шахтарі дружно засміялись. Коля знітився й замовк.

Кільт падала вниз. Повітря над стінками стовбура шуміло, мов вода. Я відчув у собі гіркую прикрости. Чому, люди зляться, коли бачать когось веселого, радісного, щасливого? — думав я.

Колю Брашка любив я батьківською чи старшого брата любов'ю. Хто він такий, звідки приїхав на нашу шахту, чи має він батьків або родичів, того я не знав і не намагався дізнатись. З мене досить і того, що хлопцеві має в голові розуму не на свої вісімнадцять років і вигідно відрізняється від своїх ровесників. Іншим у його віці, коли йдуть вони на самотійну працю, хочеться показати свою дорослість і незалежність. П'ють вони горілку, ночують з розпутними жінками, здійснюють бешкетні, потрапляють до будигарні, а то й під суд.

Не знаю, чи були в Колі такі, хто б його напугував, але на сквозьку стежку він не звер-

ти вечір без перерви, а поки поет сплочватиме, випустити на кін учня гірпромучу Колю Брашка.

І хлопцеві вишшов, став біля самої рампи, виждав, поки в залі трохи вгамувались, і сказав:

— Вірші Павла Безпощадного я люблю і його „Кам'яну книгу“ знаю на пам'ять. Але мені здається, що їх не читати треба, а співати, тоді вони стануть кращі. Я підібрав до віршів мелодії і якщо дозволите, то проспівую.

Цілюм Крозуміло, що йому дозволили Коля заспівав. Голос у хлопця м'який, ніжний, пісня летілась — переливалась і те ж саме, що читав поет, в музиці співав звучало зовсім інакше, в залі ніби подуло свіжким повітрям, розвіяло байдужність, нудоту, втому, люди затамували дихання, напружено ловили кожне слово, кожен звук, Коля піснями полонив слухачів, змусив їх сміятись і плакати, і казуть, ніби й Павло Безпощадний, сидючи за лаштунками, був настільки вражений красою своїх віршів, що навіть змілів і трохи не впаів із стільця.

З того вечора Коля Брашко зробився знаменитою в сели-

Що ви, дядьку Григоріє, — здивувався Коля. — Хіба ж можна порівняти лікаря з композитором! А я б хотів бути композитором. Як би вивчився, то такі пісні складав би, що їх співали б у всьому світі.

Він трохи подумав і додав: — Лікарем теж гарно бути. Та й інженером, конструктором, наприклад. Але мене приваблює музика. І я доб'юся свого! Ось побачите, дядьку Григоріє, доб'юся!

(Продовження буде).

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то лям'ятайте, що Вам не вельжко обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Др. Остап Оршикевич

Минуле і сучасне У. В. У.

Думка заснувати український університет на еміграції виринула внаслідок недопущення польським правительством української молоді до польських університетів, а передовсім до львівського. Сталося це в 1919 р. Коли у Львові українське громадянство влаштувало університетські курси, що їх очолював переміно в тасмій університет, вже з самого початку до кінця його існування переслідували польською владою, група українських учених йшла заснувати український університет на еміграції. В січні 1921 р. засновано Український Вільний Університет у Відні, що перший раз в історії європейської культури зреагував на несприятливих для себе умовинах ідею свободи вищого навчання. Він теж започаткував повстання інших вільних університетів — німецького в Берліні та балтійського в Гамбурзі.

Однак віденський ґрунт не був сприятливий для розвитку цієї установи, хоч там згуртувалися найважливіші світові української науки, як: Липинський, Дністрянський, Грушевський, О. Колесса й інші.

Зовсім прикладно вдалося нашим науковцям перенести університет оскільки цього року до Праги, де він зразу міг розгорнути широку діяльність для нашої молоді, що гуртувалася у військових таборах.

Наш університет дістав формальне право азилю на території Чехословаччини на підставі міністерського рішення ради цієї держави. Отримав теж відповідну матеріальну підтримку, викладачі залі в чеському університеті і численні стипендії для нашої молоді, що мала студіювати в нашій „альма матер“. Тим самим покладено правні й матеріальні основи для дальшого розвитку У. В. У. в Празі впродовж наступних років.

Наукова праця університету проявилася у його видавничстві літографованих скриптів і друкованих праць в наукових збірниках УВУ. Крім цього члени професури УВУ брали чинну участь в чеських міжнародних наукових установах вивагництвах та міжнародних наукових конгресах.

УВУ був членом організації, що існувала при Лізі Націй в Женеві як повноправний університет. Поміщувало його назву в офіційний університет. виказах чехословацької держави, цитовано у міжнародних вказах університетів та у знаому видавничстві „Мінерва“.

УВУ став піонером на полі заохплення пражського ґрунту українськими науковцями.

В наступному році 1922 постає за ініціативою голови українського Комітету — Микити Шаповала — Господарська Академія в Подбрадах, а в 1923 р. Педагогічний Інститут ім. Драгоманова. З цим паралельно твориться мистецький центр — „Студія Плястичного Мистецтва“, під проводом Дмитра Антоновича. У всіх цих видах іграють співробітники УВУ. Вони надають тон науковому життю українців на пражському ґрунті.

Дуже важливою установою, що завдячує своє постання ініціативі деяких членів професури УВУ є „Музей визвольної боротьби України“, що єдиний без чужої помочі впродовж недавніх років розвивується в поважну установу. Вона розпоряджалася не тільки численними цінними матеріалами, але навіть власним для їх збереження будинком, нахаль частинно знищеним бомбою під кінець II світової війни.

Слід підкреслити факт незвичайно прихильного відношення до нашої школи з боку чеського правительства, а зокрема голови Чесько-словацької Держави, президента Т. Масарика. — Були моменти в існуванні університету, коли здавалося, що цієї установи не з матеріальних, але з політичних приходять кінець, — тоді проф. Горбачевський шов до свого друга з студій, през. Масарика, а той з належною пошаною ставився до української науки і все находив шлях, щоб підтримати нашу наукову установу.

Президент з власного диспозиційного фонду давав десять стипендій для абсолювентів УВУ, щоб тим дати їм змогу приготуватися до дальшої академічної кар'єри.

Коли в 1939 році, Чехословаччину зайняла гітлерівська Німеччина, то в цей критичний момент університет потрапив

зберегти свою незалежність, не зважаючи на те, що був назначений німецький куратор університету.

З розвалом гітлерівської Німеччини та зайняття ЧСР більшовиками, більшість професури і студентства покинули до той пори гостинну Прагу та переклали до столиці Баварії — Мюнхену. Вже при кінці 1945 року невеликий гурток наших науковців під проводом наших професорів Шербаківського і Мірчука, береться за будову нашого університету на баварському ґрунті. Втративши внаслідок другої світової війни свій 24-літній дорібок, професура УВУ не втратила віри в своє післанництво, тимбише, що повторилися причини і обставини, які привели до життя УВУ.

По за межами рідної землі опинилися сотні тисяч українців, що мусять мати свій осередок науки. Крім кількох тисяч українських студентів, що найшлися на еміграції, щороку прибувають сотні нових кандидатів, які кінчають середні школи, що їх створила українська еміграція в Німеччині. Через це професура УВУ поставила вже під кінець 1945 року продовжувати започатковане в 1921 р. діло і з початком 1946 року філософичний і правно-економічний факультети розпочали в Мюнхені нормальну працю, зберігаючи попередню форму й систему студій.

В 1945 - 46 р. УВУ мав 116 звичайних студентів. В 1948 р. кількості студентів на філософичному і правно-економічному факультетах перейшла число п'ятсот. В тому числі 57 студентів були інших національностей, а саме: 35 поляків, 11 білорусів, 5 литовців, 3 латвійці, один росіянин і двох німців.

На підставі нового статуту, схваленого професорською Колегією і затвердженого баварським міністерством освіти, університет отримав новий надзвичайний орган — Кураторію, що складається з членів професури, представників баварського уряду та американської влади. На прохання Сенату Апостольський Візитатор для грекат. західної та середньої Європи, — Епископ Др. Іван Вучко прийняв головуство Кураторії.

Щоб рятувати українську студіюючу молоді, що передчасно виїхала за межі Німеччини, покінчивши задовід середню освіту, Ректорат уважав за кінечне заснувати при університеті „Інститут Заочного Навчання“.

Вписи до Інституту почалися з днем 15 червня 1949 р., а вже самою природою заочного навчання — ці вписи не є обмежені жадним реценцем.

Інститут Заочного Навчання в жодному разі не може задовільнити всіх студентів, бо він створений в першій мірі для молодих, тих, що встигли скласти гімназійну матуру, або мають початкові семестри університетських студій. Однак за залишилися студенти, що вислухали всі семестри, але не встигли скласти всіх іспитів перед від'їздом а океан. Це питання є першою із інших причин, що покликали в життя Комітет Членів і Прихильників УВУ в Нью Йорку. Комітет м. і звернувся до Ректорату УВУ з проханням утворити іспитові комісії, перед якими студенти, що покінчили студії, будуть мати змогу скласти іспити з відповідних дисциплін. Ректорат УВУ сам видаватиме іспитові свідчення та дипломи.

Сталим місцем осідку УВУ до часу повороту на рідні землі буде територія Баварії, бо баварська держава — неначе друга Чехословаччина радо прийняла українських науковців, дозволила створити університет, а по п'ятилітній провіді його діяльності в порозумінні з американською владою піднесла його до рівня своїх державних університетів, визнаючи його де факто ет де юре 15 вересня 1950 року. Знаючи ж американська влада поширила це зрівняння на цілу Німеччину. Баварське міністерство освіти дало дозвіл користатися всіми державними книгозбірнями, а професура УВУ має велику пошану серед баварських корифеїв науки, чого доказом є вже й те, що Баварська Академія Наук іменувала своїм членом-кореспондентом теперішнього ректора УВУ, проф. Івана Мірчука.

Український Вільний Університет, що цього року святкуватиме своє тридцятиліття, є постійна інституція і постій-

„Не для добра справи“

„Не для добра справи“ — це оцінка, яку проголосив п. І. В. в „Національній Трибуні“ з 15 квітня на становищі „Свободи“ до відомого судового процесу в Бельгії проти трьох українців, які вели там нелегальну радіовислання „Вільна Україна“.

Кожному признаємо право мати свій погляд і свою думку на всі справи, застерігаючи таке саме право за собою. Тому теж ці засади не входимо в жадну полеміку, висловлюючи тільки свою думку в одній чи другій справі, віддаючи рівночасно в газеті місце противним думкам. Але в цьому конкретному випадку справа переходить рямці звичайної розбіжності думок і тому до неї це раз повертаємо.

В чому діло? Займаючи становище до згаданого процесу в Бельгії, „Свобода“ виступила рішучо проти будь-яких незаконних проявів української політики в гостинних вільних країнах, керуючись засадою, „що свого права може тільки той домогатися, хто шанує права інших“. І в „Національній Трибуні“ вважає, що „Свобода“ цим „перекреслює всю визвольну боротьбу українського народу та інших поневолених нард, бо вони ж і встали до боротьби, щоб заперечити право московського царства, яке гнітить, винародолює цілі нації, глумлячись над їхнім природним правом“ (підкресл. наше). Дивне розуміння права! Ясно, що як п. І. В. признає російському народові право поневолювати інші народи та заперечувати їхні права, то й його становище відносно безправної поведінки трьох українців в Бельгії не може бути інше. В західному розумінні немає „права на заперечення права“. Це ж парадокс! Українська визвольна боротьба ведеться не для заперечення будь-якого і будь-чийого права, але навпаки, українська земля від віків зростається кров'ю в боротьбі проти безправства та в обороні права, того справжнього, цивілізованого, а не готентотського права! Цивілізований світ визнає тільки одні права, як це і стверджено в „Міжнародній Декларації Людських Прав“, ухваленій Генеральною Асамблеєю в грудні 1949 року. Тільки совєтський представник тоді з таким розумінням права не погоджувався та здержався від голосування, але це не може і не повинно зобов'язувати українців та українську пресу у вільних країнах. І тому „Свобода“ таким розумінням права не тільки не „перекреслює української визвольної боротьби“ але навпаки, ставить її в єдину правильну площину, як боротьбу за права проти безправ'я.

Твердження п. І. В., що „бельгійський суд, розглядаючи цей випадок, керувався не великодушністю та не гостинністю, а справедливістю, яку потоптано і віддано на відкуп більшовикам у половині Європи“ — не відповідає правді, є вимудкою і противорічить навіть твердженням однодумців п. І. В. з „Українського Самостійника“. Там виразно сказано, що вирок бельгійського суду був великодушністю в обличчі бельгійського закону, що взяв під увагу ідейність підсудних як облегчуючу обставину. Цитат в статті п. І. В. американської Декларації Не-

ною вона залишиться, бо цього домагається українська дійсність. Університет живим і писаним словом репрезентує українську націю і через це докладає великих зусиль, щоб у всіх ділянках на полі науки йти крок в крок з народами західних держав, а перешкоди, що їх поборює, є тільки фінансового характеру.

Не будемо обговорювати та визначувати далеко наперед долі нашого університету, але ми пройняли найліпшими бажаннями супроти нашого студентства та українського народу — віримо, що наш Український Університет, як єдиний сенсорій нашої нації, буде оцінений цілим українським народом, де б він не був, бо всьому народові він принесе користь і добро, сповняючи свою місію на еміграції до часу, коли повернеться до своєї держави та працюватиме для добра свого вільного народу.

(Це є доповідь (передана тут в скороченні), що була виголошена на Високошляному З'їзді, який відбувся в Нью Йорку, дня 24 лютого 1951 року.)

залежності відносно „права і обов'язку“ боротьби проти „зловживань і узурпацій“ є тут не тільки ні при чому, але навпаки, він може бути обидою проти великодушних і гостинних бельгійців, які не є ані зловживниками ані узурпаторами. Видивнення власне того цитату у зв'язку зі статтею „Свободи“, яка відносила ся до протизаконного українського виступу в Бельгії, а не української боротьби проти більшовизму, належить щонайменше до дивних метод полеміки.

Під таким самим знаком стіть початкова фраза статті п. І. В.: „Занепокоїлась редакція „Свободи“, довідавшись про рішення бельгійського суду в справі радіовислання АВН“. В статті „Свободи“ написано: „...бельгійці показали великодушними та вибачливими і тільки задоволили справедливість. За це їм належить велика вдячність від цілого українського загалу... і це тільки заставляє до ще гострішого осуду тих людей і їхнього вчинку з українського боку“. Так воно і є! Українська суспільність до своїх груп і членів мусить бути як мати до своїх дітей: вона сама погласає за добре діло і покарає за промах, але вона видерла б очі чужому, що хотів би карати її дитину. Якщо б бельгійський суд був покарав підсудних, „Свобода“ була б цілком певно між першими — як завжди досі було — що були б обиди всі можливі тільки заходи для їх оборони. Інакше маєть справа в випадку великодушності бельгійців. Чужим можна виявляти великодушність до наших промахів, але ми пропадамо, як в таких випадках будемо самі до себе „великодушні“.

Можна б пункт за пунктом розглянути цілу „аргументацію“ п. І. В. та без більшого труду вказати її недоречність. Але не це заставляло нас проти засади забрати в цій справі голос ще раз. Сказано, що признаємо кожному право мати власну думку і еventуально помилитися. Справа далеко глибша. Бо в полемічній статті п. І. В. з приводу обійки випадку в Бельгії, м. і читасмо: „Дивно з тим у нас. Роками негували визвольну боротьбу, не визнавали її, не хотіли чути голосу Воюючої України і, тільки примушені силою фактів почали числитися з нею. А проте прокурорської тоги не скинули і обвинувачують тих, що — вірні законам боротьби — наражують свій добробут, своє життя на небезпеку і утримують можливий зв'язок з Україною та її боротьбою“.

Цитуємо ці фрази не на те, щоб з ними полемізувати, бо вони не гідні того. Наводимо їх тільки як класичний приклад демагогії, видуманої і безвідповідально повторюваної проти всіх найбільш наявних фактів. Це й є розбазарювання української визвольної боротьби та дешева спекуляція на крові Героїв. Це є те найбільше лихо внутрішньо-українського життя, яке розбурує пристрасті, створює антагонізми та виключає нормальне функціонування національної спільноти. Забираючи становище до випадку в Бельгії, „Свобода“ осудила протизаконний виступ в тій гостинній і приязній українській справі країни, підкреслюючи, що „ми не масмо сумніву щодо ідейності і доброї волі“ людей, які цього вчинку допустилися. Автор статті в „Національній Трибуні“ не тільки намагався виправдувати, хай недоречними аргументами, сам вчинок людей, що йому вільно і що було б цілком впорядку, бо він має право мати про це свою думку, але в згаданому демаргоічному уступі хоче скочити з чобітьми в душу тих, з думкою і становищем яких він не погоджується. Ми з тривогою приглядали таким методам між українцями на скитальщині в Європі і ми мусимо якнайрішучіше застерегтися проти впровадження таких самих „метод джунглів“ на цій благословенній, вільній землі.

З Життя Громад і Організацій

ДІТРОЙТ, Миш.
Громадське віче

У неділю 1. квітня 6. р. в салі Українського Політичного Клубу при Сікат ул. відбулось громадське віче, яке влаштувала місцева Філія Українського Конгресового Комітету Америки. Від коли почався наплив нової імміграції, Дітройт наче не той став. Імпери за імпери, віча за вічами, збори за зборами, — словом — життя кипить! І так повинно бути.

Недільне віче стягнуло чимало громадян, бо, промовляв визначний бесідник, о. д-р Іван Гриньох, член Президії Української Визвольної Ради (УТВР) і член Загородного Представництва УТВР, який недавно прибув з Європи і якого Філія УККА запросила до Дітройту.

Темою шановного промовця була: „Сучасна визвольна боротьба українського народу“. Чи може бути яка інша журба чи мова в нашому народі під цю пору? Визволення України і всіх поневолених народів, це новітня проблема і тема.

Благородна, спокійна особистість, лагідна переконуюча мова, це характеристика промовця. Кожного нового бесідника Дітройтська громада спішить повітати і в цій випадку вічевики пильно ловили кожне слово. Більш годни промовляв о. д-р Гриньох і з ширшою інформацій ми чули між іншим, що Українська Повстанча Армія не є собі звичайна партизанка, яку в інших випадках підтримує якась держава. Наша Повстанча Армія не має жадної підмоги від нікого. 9 років уже держиться ця героїська армія і спірається на свої власні сили і підмогу свого поневоленого народу. Українська Повстанча Армія це основа нашого народу, борці цієї армії повстали з волі поневоленого українського народу, це безіменні герої!

В дальшому бесідник представив усю грозу, яка охопила наш поневолений нард і ця гроза прибірає щораз більші міри. Увесь нард очидас бурі, страшний бурі, яка знищила б усю теперішню, противне, накинута визвольну боротьбу, не визнавали її, не хотіли чути голосу Воюючої України і, тільки примушені силою фактів почали числитися з нею. А проте прокурорської тоги не скинули і обвинувачують тих, що — вірні законам боротьби — наражують свій добробут, своє життя на небезпеку і утримують можливий зв'язок з Україною та її боротьбою“.

мене брутальною силою більшовизму.

Голова Філії УККА, Франк Гузіль, сердечно дякував гостеві а після того Володимир Дідик візав вічевику до грошевої збірки на Національний Фонд, заохочуючи теж присутніх, щоб ставили промовцеві питання.

Таким чином пройшла ще година на різних питаннях вічевику і вичерпуючих відповідях.

Другої днини о. д-р Гриньох мав дуже важне інтер'ю в „Дітройт Ньюз“, на сторінках якої появилася його фотографія і довша стаття такого змісту:

„Др. Гриньох потвердив останні вісті, які дійшли до Америки про неспокої та змовіловану повстанчу акцію проти совєтського комуністичного режиму серед народів за залізною заслоною. Однак, заявив др. Гриньох, масової революції проти Кремля можна надіятись тільки тоді, якщо теперішня повстанча акція буде серйозно підтримана зназовні, або, як вибухне війна. Як вибухне загальна революція проти Совєтш, то вона розліється далеко ширшим руслом, чим була більшовицька революція після першої світової війни.“

Др. Гриньох дав такі поради щодо успішної оборони перед глобальною агресією совєтської Росії:

Треба сказати народам за залізною заслоною через Голос Америки і інші середники пропаганди, що вони не є самі у своїй боротьбі проти совєтської тиранії. Америка до цієї пори занебдувала підтримувати духа і моральну силу поневолених Московю народів. А американській пропаганді, зверненій до народів поза залізною заслоною не треба робити порівнянь між капіталізмом і комунізмом через те, що для мас капіталізм нагадує російський імперіалізм теперішнього совєтського режиму, який маси зовсім відкинули разом з комунізмом. Натомість у пропаганді треба радше говорити, що комунізм не є правдивим соціалізмом, за який ці народи боролися. Критикуючи Росію, треба ясно відзначити, що Україна, Чехословаччина, Поль-

ща і другі народи поневолені Московю, це не Росія і ніколи не можна змішувати цих окремих народів і земель, які змагають до повної незалежності і розчленування Росії. Треба визнати їх індивідуальність і право на власну державну незалежність. Америка повинна відкинути всякі сутесті і ідеї, які стремлять до створення блоків чи федерацій поневолених народів та до визначення їх границь, поки ці народи самі не самовизначаться.

ЮМІІ.

„ЧЕТВЕРТА ТОЧКА“ — НАЙКРАЩОЮ ВІДПОВІДдю ДЛЯ ЧЕРВОНИХ

Вашингтон. — През. Труман відбуд конференцію з підсекрем стейту Джеймсом Веббом і адміністратором програми Четвертої Точки для розбудови відсталих країн д-ром Генрі Дж. Беннетом, а після того Вілій Дім опрацює таку оповістку: „Четверта Точка більше потрібна тепер ніж колинебудь давніше. Загроза комуністичної агресії приневолює вільний світ до розбудови військової охорони. Однак комунізму не вдасться стримати самою зброєю. Одним з найнебезпечніших засобів комуністичної пропаганди є фальшиві відзнаки до осіб, навіснених голодом, нуждою і невідомістю. Четверта Точка — це частина оборони вільного світу... І підписали 22 країни і коло 360 американських техніків уже працюють над нею у 28 країнах. А це тільки початок“.

Вкінці пояснив др. Гриньох, що Америка повинна визнати всяку опозицію проти Москви за залізною заслоною і через Голос Америки і інші середники пропаганди заявити, що Америка симпатизує з ними і всіми народами, поневоленими Московю.“

ЮМІІ.

ІРИНА АРТИМ
ЯК ЩАСТЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ
ПОЕЗІЯ
в кольоровій окладці
40 поезій. 75 сторін.
Ціна 25 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА!

ЯК КОЖНОГО РОКУ ТАК І ТЕПЕР,
ФІРМА СТАСЮКА МАЄ НА СКЛАДІ ВЛАСНОГО ВИРОБУ ШИНКИ, НОВБАСИ, ТА ІНШІ М'ЯСНІ ВИРОБИ І ВУДЖЕНИНИ, ЯК РІВНОЖ РІЗНОРОДНІ СВІЖІ М'ЯСИВА ПО ЦІНАХ УМІРКОВАНИХ.

НАЙЛІПШОЮ ЗАПОРУНОЮ НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТІ ТОВАРІВ І ОБСЛУГИ Є ІСНУВАННЯ ФІРМИ ПОНАД 29 РОКІВ.

І. Стасюк
124
Перша ЕВЕНЯ Нью-Йорк 3.
(МІЖ ВУЛИЦЯМИ 7. та 8. ст.)

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА Оповідань
в кольоровій окладці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

